

ΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, ΠΑΤΡΟΣ

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΧΡΗΣΤΟΥ

(Συνέχεια του «Κόμητος Μοντεχρήστου»)

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Τόν φίλησε στοργικά από άγνιο μέτωπό του. Και τουβδειε κατόπι, κάτω στο δρόμο, ανθρώπους να τρέχουν, να κλονίζονται και να πέφτουν ύστερα αιματολούμενοι στις πλάκες των πεζοδρομίων...

—Νά, κύτταξε εκεί, παιδί μου! του είπε με φωνή υπόκωφη και σπαραχμένη. Τι βλέπεις;

—Ω, πατέρα!... Βλέπω ανθρώπους να τρέχουν, να σκοτώνουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, νὰ ξαπλώνονται ματωμένοι στὸ δρόμο... Ἀκούω ἄλλους νὰ βογγοῦν κι' ἄλλους νὰ βρίζουν καὶ νὰ βλαστημοῦν!... Ἀχ, γιατί γίνονται δὲα αὐτά, πατέρα;...

Ὁ Μοντεχρήστος σιωποῦσε. Ἔβλεπε σκεπτικὸς τὶς σκηνὲς ἐκείνες τῆς φρίκης καὶ τοῦ θανάτου, καὶ κάτι σὰν ἐπιόλιθης πίεζε τὰ στήθη του.

Καὶ σὲ μιὰ στιγμή, ψιθύρισε, σὰν νὰ ἀποκρινόταν στὶς ἐρωτήσεις τοῦ παιδιοῦ του, πραγματικά ὅμως μονολογώντας :

—Γίνονται δὲα αὐτά, παιδί μου, γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶνε ὁ χειρότερος ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου... Γίνονται δὲα αὐτά, γιατί ποτὲ δὲν σκεφθήκαμε νὰ δοῦμε στὸν ἑαυτὸν μας ἕναν ἄδελφὸ, ἀλλὰ πάντοτε τὸν βλέπομε ὡς ἐχθρὸ κι' —ντίπαλο!... Κι' ὄντωντας ὑστερὰ τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ, μουρμούρισε μ' ἔγκαρτέρησι, μ' ἰκεσία, ἀλλὰ καὶ μὲ κρυφὴ πικρία:

—Γιατί, Θεέ μου, δὲν ἔπλασες τὸν κόσμὸ ὡς τόπο χαρᾶς κι' εὐτυχίας;... Γιατί, ἀφοῦ εἶσαι παντοδύναμος, δὲν ξεριζώνεις ἀπ' τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ τὸν φθόνον, τὴν Κακία καὶ τὴν Φιλοδοξία;... Θὰ ζοῦσαν τότε τὰ φτωχὰ Σου πλάσματα, μέσα σ' ἕνα ὄνειρευτὸ παράδεισο!

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἀνοίξε ἡ πόρτα κι' ἕνας ἄνθρωπος ὄρμησε θιαστικός στὸ δωμάτιο μέσα. Ἦταν ὁ γνωστός μας Μπερτούτσι.

—Κύριε κόμη, ἐξετέλεσα τὴ διαταγή σας! εἶπε. Ἔνας ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους μας γύρισε μόλις τώρα ἀπ' τὸ φρούριο... Καὶ μᾶς φέρνει τὴν πληροφορία, ὅτι ὁ κύριος μαρκήσιος Ἀολίττα ἐξαφανίστηκε μυστηριωδῶς!

—Τί θέλεις νὰ πῆς; ρώτησε ὁ Μοντεχρήστος σκιρτώντας. Δραπέτευσε ἀραγε;... Δὲν μοῦ φαίνεται πιθανὸν αὐτό, γιατί τότε θὰ θρῆσκόνταν ἤδη κοντὰ μας!

—Δὲν μπορῶ νὰ σὰς διαφωτισω περισσότερο, κύριε κόμη! Ἐξάνηπε ὁ Μπερτούτσι μὲ ἀνηχυνία. Ὁ ἄνθρωπος, γὸν ὅποιο ἔστειλα στὸ φρούριο, αὐτὴν τὴν πληροφορία μὸφφερε μόνχα: «Ὅτι ὁ ἰαρκήσιος Ἀολίττα ἐξαφανίστηκε σήμερα τὴν χαρσωνή, κι' ὅτι μέσα στὸ κελλί του θρέθηκε ἀπροσδόκητα κάποιος ἄλλος...»

—Κάποιος ἄλλος; διέκοψε μὲ ἀπορία, ὁ κόμηξ. Καὶ ποῖος εἶν' αὐτὸς ὁ ἄλλος, ἀραγε;

—Εἶνε κάποιος Μπαρτολομέο! Κάποιος, ὁ ὅποιος ἦταν ἀπατεῶν ἄλλοτε καὶ γνωστός στὸ Παρίσι ὡς ταγματάρχης Καβαλκάντι!

Ὁ Μοντεχρήστος ἀπόμεινε κατὰπληκτος. Καὶ σκεπτικός, σὰν νὰ μονολογοῦσε, ψιθύρισε:

—Διάβολε!... Πάλιν μοῦ γινώριμα κι' αὐτὸς!... Μὰ τί μυστήρια εἶν' αὐτά;... Τί σημαίνουν, ὄλες αὐτὲς ἡ ἀλλόκοτες συμπτώσεις;

Καὶ στρέφοντας στὸ Μπερτούτσι, τὸν ἐσανάρησε μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον:

—Μήπως μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ

καμιὰ πληροφορία ὁ ἄνθρωπος μας, σχετικὰ μὲ τὴν τύχη τοῦ Καβαλκάντι αὐτοῦ;

—Μὲ πληροφορήσεθς ἤδη, κύριε κόμη!... Μοῦ εἶπε ὅτι ὁ Σάν-Πέτρο, μαριόδης γιὰ τὴν ἐξάνησι τοῦ Ἀολίττα, ἔδωσε διαταγή νὰ τουφεκισθῇ ὁ Καβαλκάντι αὐτός!... Ξεθῆκαμε δηλαδὴ τὴ λύσσα του ὁ Σάν-Πέτρο, ἐναντιὸν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, μιὰ ποῦ τοῦ ἔφευγε ὁ Ἀολίττα!

—Καὶ τουφεκίστηκε λοιπὸν, ὁ Καβαλκάντι;

—Δὲν ξέρω, κύριε κόμη!... Δὲν μπορῶσε νὰ το ἐξακριβώσῃ αὐτὸ ὁ ἄνθρωπὸς μας, γιατί φοβόταν νὰ μείνῃ περισσότερο στὸ φρούριο!

Ὁ Μοντεχρήστος, ἀγωνιάσας τώρα γιὰ τὴν ἀγῆ τοῦ Ἀολίττα, ἐτοιμαζόταν νὰ δώσῃ καινούργιες ὁδηγίες στὸν Μπερτούτσι. Ἐτοιμαζόταν νὰ κινητοποιῆ ὄλους τοὺς γνωρίμους του, γιὰ νὰ μᾶθῃ τί ἀκριβῶς εἶχε συμβῆ τὴν ἀγαπητὴ του μαρκήσιο...

Ἀλλὰ δὲν πρόλαθε νὰ ἐστομίσῃ οὔτε λέξει. Μιὰ ἀναμάλλα ἀμὲνη νεαρὴ κοπέλλα, γοητευτικῆς ὀμορφιάς, χλιμῆ καὶ δακρυβρεχτῆ, μῆκε ὀρμητικὰ στὸ δωμάτιο. Καὶ πέφτοντας μὲ ὄρος ἀπογνώσεως στὰ πόδια τοῦ Μοντεχρήστου, τραύλισε:

—Σὲ, τί συμφορά, κύριε κόμη!... Ἀχ, πόσο εἶμαι δυστυχισμένη!... Ἀλλοίμονο, ἔσθῃσε πειὰ ὁ ἥλιος γιὰ μένα!

Ἦταν ἡ Λουκιόλα.

Κατάγλωμος κι' ὁ Μοντεχρήστος, ἀπ' τὴν ἀπροβόκητη καὶ ταρακτικὴ ἐμφάνισι τῆς ἐκλεκτῆς καλλιτέχνιδος καὶ συνταραχόμενος ἀπὸ ἀπείσιο προαίσθημα, ἔσκυψε καὶ τὴν ἤσκησε ἀπαλῶς.

Καὶ μὲ φωνὴ πνιγμένη ὑστερα, τὴ ρώτησε:

—Πρὸς Θεοῦ, δεσποίνι, τί συμβαίνει;... Γιατί θγαίνουν ἀπ' τὸ στόμα σας τόσο ἀπείσιο λόγια;

—Ἀχ, πέθανε ὁ Τζιόρτζιο μου, κύριε κόμη! ξεφώνισε ἡ Λουκιόλα μὲ ἀπείρηραπτο σπαραγμὸ. Βρῆκαν νεκρὸ, τὸν ἀγαπημένον μου Ἀολίττα!... Μά... ἰδοῦ, Θεέ μου!... Ἀκούστε τὸ καὶ μόνος σας!... Νά, ἀκούτε αὐτὰ τὰ πένθημα οὐρλιαχτὰ τοῦ πλήθους:

«Ὄρμησαν ὄλοι μὲ ἀγωνία στὸ παράθυρο κι' ἐσκύησαν κάτω πρὸς τὸ δρόμο...»

Ἐνα ἀπείσιο ἴθαμα εἶδε τότε ὁ Μοντεχρήστος: Ἀνθρώποι τοῦ λαοῦ, μὲ πρόσωπα θλιμμένα ἀλλὰ κι' ἐξαγριωμένα, περνοῦσαν μὲ θῆμα κηδεῖας κᾶτω στὸ δρόμο. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοῦς, σῆκωναν στοὺς ὤμους τὸν ἕνα πρόχειρον φορετὸ... Κι' ἀπάνω στὸ φορετὸ, ἐξχώριζε καθαρὰ ἕνα ἀνθρώπινο πτώμα, μογύμινο καὶ μὲ τὰ ἀπομεινάρια τῶν ἐνδυμάτων του θρεμένα, λασπομένα καὶ καταξέσχιωμένα...

Ἦταν τὸ πτώμα τοῦ μαρκησιοῦ Τζιόρτζιο Ἀολίττα!

—Ἀλλοίμονο, δὲν εἶνε μισὴ ὥρα ποῦ θρῆκαν τὸ λατρευτὸ κορμί του! τραύλιξε ἡ Λουκιόλα ἐπελυσμένη καὶ λαχυνισμένη ἀπ' τὸν πόνον τῆς Μερικὸς ἀπ' τὸ πῆθος, γιὰ νὰ γυμῆσουν καλότερα τοὺς Αὐστριακοὺς, πλησιασσαν κρυφὰ τὸ φρούριο, γιὰ νὰ τὸ κατασκοπεύσουν!... Εἶδαν τότε, ἐκεῖ στὸ στόμο τῆς κεντρικῆς ὑπονόμου τοῦ φρουριοῦ, ἕνα ἀνθρώπινο πτώμα νὰ ἐπιπλᾶ, στὸ θρωμερὸν νερό... Μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τους, πλησίασαν καὶ τὸ τραῆξαν: Ἦταν τὸ πτώμα τοῦ

—Ω, πατέρα!... Βλέπω ἀνθρώπους νὰ σκοτώνουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο!...

(Σκίτσο τοῦ καλλιτέχνη κ. Δομ. Βαρδακόστα)

άγαπημένου μου!

Αιγύπτισιμη σωτή ακολουθήσε... *Ήταν πένθιμη σιωπή, που τὸν τάραισε μόναχά το μνησιώδες φερούγιμα τοῦ θανάτου τὸν ἀέρα, καθὼς κ' ἡ φωνὴ τοῦ ξελαγριμένου πλήθους κάτω σὸ δρόμο:

— «Λέκκιαις!... Ἐκδίκησις!... Θάνατος τοὺς δολοφόνους τυράννους!... Μὰς σκότωσαν ἀνὰ τὸν κάμαρι τῆς Ἰταλίαις, μα!»

Ὁ Μοντεχρήστος, παρ' ὅλες τὶς ἀγριεὶς ψυχικὲς προσπάθειές του δὲν κατάρθωνε ἀκόμη νὰ συνέλθῃ. Στεκόταν ἀλύγιστος, κίτριος σὰν λεμόνι, κεραυνόπληκτος κυριολεκτικῶς... Μονάχα τὸ πρόσωπό τοῦ συσπαζόταν φριχτά, κ' ἦταν παραμορφωμένο ἀπ' τὸν θῆλιο ψυχικὸ ἀγῶνα τοῦ...

Σκεπτόταν, ὅτι γιὰ πρώτη φορά στὴ ζωὴ του, ὁ λόγος τοῦ κ' ἡ ὑπόσχεσις του δὲν εἶχαν ἐκπληρωθῆ...

Εἶχε ὑπόσχεθῆ στὴ Λουκιόλα νὰ σώσῃ μὲ κάθε θυσία τὸν ἀγαπημένο της κ' ἀγαπημένο τοῦ Ἀσλίττα...

Καὶ τώρα, ὁ Ἀσλίττα ἦταν νεκρός!

Θρηγνώντας γεσερά, ξετρελλαμένη ἀπ' τὴν ἀπόγνωσι τῆς κ' ἀπ' τὸν πόνο τῆς ἡ φτωχὴ κοπέλλα, εἶχε σωριαστῆ ξανά στὸν περὶ τῆς τῆς τοῦ δωματίου... Ἀγκάλιαζε ξανά καὶ φιλοῦσε τὰ γόνατα τοῦ Μοντεχρήστου... Κι' ὁ κόμης ἐνοιόθε τώρα πικρατερῆ τὴ λύπη του: Ἡ ἀπελπίσας τῆς δυστυχισμένης Λουκιόλας, τοῦ φαινόταν σὰν μιὰ σιωπηλὴ ἀλλὰ φριχτὴ ἐπίπληξις, γιὰτὶ δὲν εἶχε τηρήσει τὴν ὑπόσχεσί του ἀπέναντί της!

Ἐσφινικά, ἡ ἀντιβρασις ἔκανε τὸ βαῦμα της, μέσα στὴ μουδιασμένη ψυχὴ τοῦ κόμητος. Σήκωσε τὸ χέρι του κ' ἔτριψε ἐπί τὸν μέτωπό του, σὰν νῆθελε νὰ ἐσχίσῃ τοὺς μαύρους πτελεὶς ποὺ τὸ σκετείνιαζαν τὸ λογικό...

Τὸ κορμί του σπλώθηκε περήφανα, ἀλλὰ τὰ μάτια του δὲν μπόρεσαν νὰ μὴ θουρκώσουν ἀπ' τὴν ἐπίσημη θλιψὴ στιγμῆς.

— Πιτέρτα, κλαίς; μουσούριος ὁ Ἐλπιδοφόρος, πλησιάζοντες καὶ φιλώντας τὸ χέρι του.

Ὁ Μοντεχρήστος δὲν ἀποκρίθηκε.

Σήκωσε μόνον τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ καὶ κάτι ψιθύρισε νὰ χεῖλι του... Κατόπιν, παραμέρισε γλυκὰ καὶ γαλήνια τὴ Λουκιόλα... Ἐσκυψε καὶ φίλησε τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ του. Γι' ὄλοτελα κύριος τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ὕστερα, ἤρεμος ἀλλὰ στυγίος στὴν θψι, προχώρησε ποὺ τὴν πόρτα...

Κατέθηκε τὶς σκάλες, μὲ θῆμα ἀργὸ καὶ σταθερὸ... Βῆκε σὸ δρόμο... Τὸ συνωστισμένο πλήθος, θλεπόντας τον, παραμέρισε μὲ σεβασμό, ἀλλὰ δὲν ἔπαυε καὶ νὰ φωνάζει:

— Ἡ ἐκδίκησις τοῦ Ἀσλίττα!... Θάνατος τοὺς δολοφόνους του!

Μὰ ὁ ὑπεράνθρωπος κόμης, φαινόταν ὅτι δὲν ἄκουγε κ' ὅτι δὲν πρόσεχε τὸ πολυτάραχο αὐτὸ περιβάλλον...

Μιά ἐπιμίση σκέψι, σκέψι τρελλά, σκέψι τὴν ὅπια φοβότουσαν καὶ τὰ δικὰ τοῦ ἀκόμη χεῖλι νὰ μουρμουρίσουν, εἶπε ἀπὸ ὄρα καρφωθῆ σὸ μυαλό του καὶ τὸν καταβασάνιζε!

«Ἐλπίζει κ' ἀγωνιοῦσε.

Τί;

Δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ ἐμπιστευτῆ καὶ νὰ τὸ ξεκαθαρίσῃ, οὔτε στὴν ἴδια τὴν ψυχὴ του μέσα... Ἐρμαιο φοιχτὸ τῆς κριφῆς του αὐτῆς σκέψεως, ἔρμαιο μιᾶς τρελλῆς ἐλπίδας καὶ μιᾶς ἀγρίας γωνίας, σήκωνε τὰ μάτια του πότε-πότε στὸν οὐρανὸ!

Καὶ θάδιζε...

Βάδιζε, σὰν ξένος πρὸς τὸ περιβάλλον, ἴσα στὴν ὁδὸ τοῦ λαοῦ, ἡ ὅπια κρατοῦσε τὸ φορεῖο... Τὸ πλήθος γύρω του μάνιαζε, θλασθημοῦσε τοὺς τυράννους Αὐστριακοὺς καὶ θρονιόφαναζε ἀπειλὲς αἱμάτων κ' ἐκδικήσεως...

Ἀλλὰ καὶ παραμέριζε εὐλαδικὰ μπρὸς σὸ δίαθα τοῦ Μοντεχρήστου, ὅπως παραμέριζε πλῆθος νεοσυλλέκτων μπρὸς σὸ δίαθα βασιλοφροῦς στρατηγῶν...

Ἐστάσε ἐπιτέλους σὸ φορεῖο, ὁ κόμης... Ἄγγισε μὲ τὸ χέρι του τὸν ἄμο ἐνός ἀπὸ κείνους ποὺ τὸ σήκωναν...

— Ἀφῆστε τὸ γάμο! τοὺς εἶπε μὲ ὑπόκοψη φωνή. Θέλω νὰ δω τὸ πτώμα!

Ὅλοι ὑπάκουσαν ἀμέσως, μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια...

Ὁ κόμης ἔσκυψε τότε σὸ πτώμα, θουθός, ἀλλὰ κρυφὰ συγ-

κλιονισμένος σὶο ἀγῶνα... Ψαχοῦλεψε προσεχτικὰ τὸ μέρος τῆς καρδιάς... Κυτταέε καὶ περιεργάστηκε ἴγνη ὄρα τὶς φέτες τοῦ λαίμου... Κι' ἀναψε ὕστερα ἕνα σπῆρτο, ἀνασφικκῶς τὸ θλεφαρο τοῦ κλησιμένου δεξιοῦ ματιοῦ τοῦ Ἀσλίττα καὶ πλησίασε τὴ φλόγα πρὸς τὴν κόρη τοῦ ματιοῦ!

— Δὲν εἶνε νεκρός!... Ζή!... φώναξε τότε! Ἐνα θραχνὸ ξεφαντὸ ὑπερτάτης λαχτήρας, βῆκε ἀπ' τὸ λαργύγι τοῦ σπαράζοντάς του... Κ' ἡ Λουκιόλα, ἡ ὅπια τὸν εἶχε ἀκολουθήσει καὶ στεκόταν τώρα πλάι του, εἶπε στὰ στεγνά τοῦ χεῖλι κάτι σὰν φευγαλὸ χαμόγελο θριάμβου κ' ἐλπίδος!

— Δὲν εἶνε νεκρός!... Ζή!... φώναξε τότε ὁ Μοντεχρήστος, μεταμορφωμένος. Φέρτε τον γρήγορα μέσα σὸ μέγαρό μου!

Δίγως κανέαν ἐσταγμό, θαθεῖα συνταραγμένοι ἐπίσης ἀπ' ὅσα ἀλλόκοτα ἐβλεπαν—οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι, σήκωσαν τὸ φορεῖο καὶ τράβηξαν μὲ θῆμα γρήγορο πρὸς τὸ μέγαρο τοῦ Μοντεχρήστου... Ἀπὸ στόμα εἰς στόμα, ἐκιδόθησαν ἀστραπιαία καὶ σὸ ἄλλο πλήθος, ἀν καὶ δὲν καταλάθωνε τὴ συνέθεσιν πραγμιατικῶς, ἐξέσασε ἀμέσως ὁ θρονιτέρης ζητωκραυγὰς, ἔχοντας ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὰ λόγια καὶ στὰ φροῖματα τοῦ ξεαιρετικῶ αὐτοῦ ἀνθρώπου:

— Ζῆτω ὁ Μοντεχρήστος!... Δὲν πέθανε ὁ Ἀσλίττα! Ἐὰ μὰς τὸν ἀνάστηθῃ ὁ κύριος κόμης!

Ἀδύφορος στὶς κολακευτικὲς ζητωκραυγὰς τοῦ λαοῦ ὁ κόμης, ἀκολούθησε μὲ γοργὸ θῆμα τὴν ὁμάδα ποὺ μετέφερε τὸν Ἀσλίττα... Μὰ τὴ στιγμὴ ποὺ πλησιάζαν πειὰ δλοὶ νὰ μπουῖν σὸ μέγαρο τοῦ Μοντεχρήστου, κατλασμοὺς ἀλόγων καὶ φωνῶν τρώμου ἀκούσθηκαν ἀπ' τὴν κοντινὴ γωνία τοῦ δρόμου: Ἐφτανῶν ἐφιπτοι Αὐστριακοί, γιὰ νὰ διαλύσουν τὴν συγκρέτσει μὲ τὰ σταθιά ὑφωμένα...

Ἀμέσως μάντεψε τὸ κρίσιμο τῆς καταστάσεως, ὁ Μοντεχρήστος: Ἄν τοῦ ἀπαάνει οἱ Αὐστριακοὶ τὸν Ἀσλίττα, κάθε ἐλπίδα γιὰ νὰ τὸν σώσῃ, θῆσθινε ὀριστικὰ!

Ἀποφάσισε τότε νὰ παῖθῃ ἀποφασιστικὰ μὲ τὴν τύχη: Στῆλως ὑπερήφανο καὶ θαρραλέο τὸ κορμί του καὶ φώναξε θρονιτέρα σὸ πλήθος:

— Ἀδελφοί!... Ἀντισταθῆτε μὲ κάθε θυσία!... Στῆστε ὀδοφράγματα γύρω ἀπ' τὸ μέγαρό μου!... Τὰ ἐπιπλά μου ὄλα, εἶνε στὴ διάθεσί σας!... Ὁχυρώστε το κ' ὑπερασπισθῆτε το!... Καὶ τότε, ἴσως οὐθὴ ἡ Ἰταλίαις κ' Ἀσλίττα!

Γιὰ μιὰ τοῦ μῆ, ἔμεινε ἐκθαμβὸ τὸ πλήθος. Για πρώτη φορά ὡς τώρα συμμειχόταν στὰ ἀνοιχτὰ τὸν ἰεὺ ἀγῶνα τῆς, ὁ ξεαιρετικὸς ἐκεῖνος ἀνθρώπος!... Γιὰ τὸ συμφέρον τῆς Ἰταλίαις, τοὺς, γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἀσπλητοῦ τῶν Ἀσλίττα, δὲν ὀστιαζε πειὰ νὰ θρεθῆ ἀντιμέτωπος μὲ τοὺς Αὐστριακοὺς καὶ νὰ θυσιασῇ τὸ πᾶν!

Κι' ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ λαοῦ κορυφώθηκε... Ἀστραπιαία, πῆραν δλοὶ στάσι ἀμύνης... Τὰ ἐπιπλά τοῦ μεγάρου τοῦ Μοντεχρήστου κουβαλήθηκαν σὸ δρόμο κ' ἰσχυρὰ ὀδοφράγματα στήθηκαν ἀμέσως... Ἀφρίξαν οἱ Αὐστριακοὶ καὶ πυροβολοῦσαν ἀσπληχὰ τὸ πλήθος, ἀλλὰ καὶ τὸ πλήθος ἀντιπυροβολοῦσε κ' ἀντιστεκόταν μὲ τὴν ἴδια λύσσα...

Καὶ στὴν πρώτη νραμῆ, μεταμορφωμένη ἀπ' τὴν ἰερὴ ἐλπίδα κ' ἔχοντας ἐμπιστοσύνη στὴν παντοδυναμία τοῦ Μοντεχρήστου μαχόταν ἡ Λουκιόλα κ' ἐνθάρρυνε τοὺς φιλοπάτριδες ὀδοφροῦς της: Δὲν τὴν ἐνοιόθε πειὰ γιὰ τὸν ἀγαπημένο της. Ἦξερε πὼς θροισκόταν σὲ γέρια σίγουρα κ' ἀγωνιζόταν τώρα πὼς νὰ μὴν τῆς τὸν ἀποσπᾶσουν καὶ πάλι οἱ Αὐστριακοί!

Πέρασε μισὴ ὄρα, ἔτσι... Μισὴ ὄρα κολάσεως, αἱμάτων, φόνου καὶ συμπολῶν... Οἱ Αὐστριακοὶ εἶχαν ἀναγκαστῆ νὰ ὑποχωρήσουν πειὰ, γιὰτὶ εἶχαν γυμνηθῆ κ' ἀπ' τὰ νῶτα: Πλήθη δλοὶ ἐνόπλιοι εἶχαν τρέξει ἀπ' ὄλα τὰ σημεῖα τοῦ Μιλάνου κ' ἀγωνιζόντουσαν σκληρὰ γύρω ἀπ' τὸ μέγαρο τοῦ Μοντεχρήστου!

Τέλος, μάση ἀπ' τὸ μπαροῦτι καὶ μὲ κορευλιασμένο τὸ πολυτελὲς φῶρεμά της ἡ Λουκιόλα, ἔφρασε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ ὀδοφράγμα κ' ὄρμησε μὲ λαχτήρα μέσα σὸ μέγαρο... Ἀνέθηκε τὶς σκάλες μὲ τὴν ψυχὴ σὸ στόμα... Κι' ἀναμαλλιασμένη, λαχανια-

— Ω, τί συμφορὰ, κόριε κόμη!... τραῖσις ἡ Λουκιόλα.

(Σκίτσο τοῦ καλλιτέχνη κ. Δου. Βαρθακόστα)

ομένη, μπήκε στο γραφείο του Μοντεχρήστου...

—Ήσαν άρκετοί εκεί μέσα. Στεκότουσαν όμως παράμερα και κύτταρα με σιωπηλή αγωνία προς τὸ θάθος τῆς μεγάλης αὐτῆς αἰθούσας...

—Εκεί, σ' ἕνα ντιθάνι ζαπλωμένος ὁ μαρκήσιος 'Αολίττα, ἦταν ἀκίνητος ἀκόμη. Ἀλλά ἡ προηγούμενη νεκρική ἀκαμψία τοῦ κορμιού του, εἶχε ἐξαφανιστῆ πειά. Κι' ἕνα ἀλαφρορρόδινο χρώμα, ἔθαφε τάρα τὰ μάγουλά του...

Σκιμμένος ἀπάνω του ὁ Μοντεχρήστος, κρατοῦσε στὰ χέρια του ἕνα μπουκάλι μισογεμάτο με κόκκινο ὑγρὸ. Καί χώνοντας ἕνα μαχαίρι ἀνάμεσα στὰ σφιγμένα δόντια του, ἔσταζε—κατὰ ἄρρα δισαφήματα—μερικὲς σταγόνες ἀπ' τὸ ὑγρὸ στὸ στόμα του...

—Κύριε κόμη!... Θεέ μου!... Μὰ εἶνε δυνατόν, Θεέ μου; τραῦλιζε γονατιστῆ τῶρα ἡ Λουκιόλα καί μὴν τολμῶντας νὰ πιστέψῃ ἀκόμη στὰ μάτια μας.

—Δεσποινίς, ἡσυχάστε, περιωρίσθηκε νὰ πῆ ἀπλὰ ὁ κόμη. Θὰ σκοτανώσω, ἀν δὲν κρατοῦσα τὴν ὑπόθεσί μου!... Ἀλλά, καθώς θλέπετε, δὲν ὑπόρχει πειά λόγος ν' ἀνησυχῶμε! Ὁ Λατρετώσας σας, σὲ λίγο, θὰ σὰς μῆλῃσι!

Μισολοιθῶμε ἀπὸ εὐτυχία καί συγκίνησι ἡ δυστυχὴς νέα, ἀκούμισσε τὸ κεφάλι τῆς στὸ ντιθάνι, ἔσφιξε στὰ χέρια τῆς τὸ ἄμυρο ἀκόμη χέρι τοῦ 'Αολίττα κι' ἀναλόθιη ἐσὲ δάκρυα. Ἡ ἄσπελσις τῆς ἡ ἄγρια συγκρατημένη πρὶν, καί τὸ ξεχειλίσιμα τῆς χαρὰς τῆς τῶρα, ἐφρσκαν διέδοδο σ' αὐτὸ τὸ σωτήριο κλάμμα τῆς, κ' ἡ βασανισμένη ψυχὴ τῆς ἀνακουφιδόταν...

Ὁ Μοντεχρήστος τῆς ἔριξε ἕνα θλέμμα στοργικὸ καί γύρισε κάπισιν στὸ μαρκήσιο Σαντακράτσε, ὁ ὁποῖος, στεκόταν μαζί με τοὺς ἄλλους, στὸ θάθος τῆς αἰθούσας.

—Σεθατέ μου φίλε, τοῦ εἶπε, εἰδοποιῶσαι σὰς παρακαλῶ, τὸν πιστό μου ἀκόλουθο, νὰ ρθῆ γρήγορα ἐδῶ!... Πρέπει νὰ φροντισῶ καί γιὰ τὰ ἄλλα καθήκοντα μου, τὰ ἐπίσης ἱερά σὰν αὐτό!

Κι' ἔβειξε μετὸ δάχτυλο, τὸν ζαπλωμένο στὸ ντιθάνι 'Αολίττα.

Ὁ γρηθάσιος μαρκήσιος νι Σαντακράτσε κύτταξε τὸν Μοντεχρήστο μετὰ δουρκωμένα ἀπ' τῆς συγκίνησι. Εἶχε μαντέψει τί ἐννοῦσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ κόμητος καί θιάστικε νὰ ἐκτελέσῃ μόνος του τὴν παράκλησί του ἐκείνη: Ἀντί νὰ στείλῃ σ' ἀναζήτησί τοῦ 'Αλῆ κανέναν ἀπ' τοὺς ὄπαδούς του, ἔτρεξε ὁ ἴδιος—παρὰ τὴν ἡλικία του καί τὴν ὑπέροχη θέσι του—νὰ τὸν ἐρῆ!... Καί μ' αὐτὸ τὸ εἶδημά του, εἰδεχνε πόση ἀπειρη ἐκτίμησι ἔτρεφε στὴν ἐκλεκτὴ προσωπικότητα τοῦ κόμητος!

Ἄγια λεπτὰ τῆς ὥρας ἀργότερα, ὁ Σαντακράτσε γύρισε μαζί με τὸν Μαῦρο ἀκόλουθο τοῦ κόμητος.

—Ἀλῆ τοῦ εἶπε ὁ Μοντεχρήστος, θλέπόντάς σου, ἔχεις τὰ κλειδιά τῶν ὑπογείων;

Ὁ 'Αλῆς ὑποκλίθηκε στὸν κύριό του, κι' ἔβειξε δυὸ τεράστια κλειδιά, τὰ ὁποῖα ἐσχώρισε ἀμέσως ἀπὸ μιά πολυπλήρη δέσιμη ἄλλων κλειδιῶν.

—Καλά! ἔτ' ἔδοικε νὰ εἶς, καί δίνοντας πρὸ ἐπίσημο τὸνο στὴ φωνή του, προσέθεσε:

—Θὰ ὀδηγήσῃς ἀμέσως κάτω στὰ ὑπόγεια τὸν κύριο μαρκήσιο νι Σαντακράτσε, καθώς κι' ἐκείνοις 'κεῖ τοῦ κυρίου... Οἱ ἀνοιχτὲς διάπλατα ὄλες τίς πόρτες... Καί θὰ θέσις στὴ διάθεσί τους ὄλα τὰ ὄπλα κι' ὄλα τὰ θαρέλια τῆς πυρίτιδος καί τῶν σφαιρῶν, τὰ ὁποῖα ἔχουμε ἀποθηκεύσει κάτω! Κατάλαβες;

Κι' ἐνῶ ὁ 'Αλῆς ὑποκλινόταν βαθεῖα ἐσὲ σημεῖο τυφλῆς ὑπακοῆς, ὁ Μοντεχρήστος γύρισε πρὸς τὸν μαρκήσιο νι Σαντακράτσε καί πρὸς τοὺς ὄπαδούς του καί τοὺς εἶπε:

—Κύριοι, καθώς θλέπετε, τηρῶ πιστὰ τίς ὑποσχέσεις μου!...

Συμμερίζομαι καί βοθηῶ τὸν ἱερὸ ἀγῶνα σας, μ' ὄλη τὴν ψυχὴ μου!... Δὲν ἔχει ὄπλα καί πολεμοφόδια, ὁ λαός;... Ἀς ὀπλιστῆ μετὰ τὰ δικά μου!... Τοῦ λείπει κι' ὁ ἀγαπημένος τοῦ ἀρχηγός, ὁ νέος μετὸ φλογερὸ του αἵμα, ὁ κατὰλλλος γιὰ ν' ἀντιθεῖ στὶς τραγυτήτες τοῦ ἀγῶνος;... Ἰδού, τοῦ τὸν χαρίζω!

Κι' ἔδειχνε τῶρα μ' ἐπίσημη κίνησι τοῦ χεριοῦ του τὸν 'Αολίττα, ὁ ὁποῖος ἄρχισε πειά νὰ συνέρχεται.

—Ὅλοι τότε ἔβγαλαν μιά κραυγὴ ἀνεκλάλητης χαρὰς. Πραγματικὰ, ὁ 'Αολίττα εἶχε ἀνοιχτὲς αἰσάνοιγὰ τὰ μάτια του κι' ἔθλεπε ἔκθαμβος τριγύρω του... Ἐμοιάζε μετὰ ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος εἶχε πρὸ ὀλίγου ἐπισκεφθῆ τὸν 'Αλῆ καί τῶρα ξαναγύριζε ἀνέλπιστα στὴ ζωή...

—Θεέ μου, εἶνε ζωντανός πειά!... μούγκρισε μ' ἔξασι ὁ Σαντακράτσε κι' ὄρμησε λαχταρισμένος πρὸς τὸ ντιθάνι.

Ὁ Μοντεχρήστος τὸν συγκράτησε μ' ἕνα γρήγορο γνέμμα. —Δὲν θλέπει ἀκόμη, μαρκήσιε!... εἶπε. Ὅστε καί μὰς ἀκούει, σκόμη!.. Τὰ σκοτάδια τοῦ θανάτου, μέσα ἀπ' τὰ ὁποῖα τὸν τραβῆσαμε, ἔξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ μουνιάζουσι τὸ υαλοῦ τοῦ!

—Ἀχ, ἄς εἶστε εὐλογημένοι! ψυθόσθη τὴ στιγμή ἐκείνη ἡ Λουκιόλα, ἔξακολουθητικὰ γονατισμένη πλάς του.

Καί λαθραῖα, τοῦ φίλησε τὴν ἄκρη τοῦ μανθῦα του.

—Ἀς εἶστε εὐλογημένοι, κύριε κόμη! ψυθόρισαν ἐπίσης κι' οἱ ἄλλοι Ἱταλοί, οἱ ὁποῖοι εἶχαν περιστοιχίσῃ τὸν σεβαστὸ τους μαρκήσιο Σαντακράτσε. Σώσατε τὸν πολίτιμο ἀρχηγὸ ἑνὸς ἱεροῦ ἀγῶνος!

Κι' ὁ Μοντεχρήστος, σηκώνοντας τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ, μοιρουβόρισε μετὰ θαυμάτιη κατάνυξι:

—Ἀς εἶσα εὐλογημένη ἐσύ, ὦ ψυχὴ τοῦ ἀβθῶ-φαιρία!... Ἐσύ μου διδάξες κάποτε τὴν καλωσύνη καί τὴν ἀγαθοεργία!.. Καί τὰ διδάγματά σου, τὰ ἱερά καί σοφὰ, καρποφόρησαν στὴν ψυχὴ μου!

Τὴ στιγμή ἐκείνη, μιά πλαστικὴ πόρτα ἀνοιξε καί στὸ ἀπέραντο γραφεῖο τοῦ κόμητος μπήκε μιά νεαρὴ γυναίκα ἐκθαμβωτικῆς καλλονῆς. Ἦταν ἡ Ἑλληνίδα σύζυγός του, ἡ νοσητευτικὴ καί ζηλεμένη Χαίδω...

—Ὅλοι ἐκεῖ, τὴν σκεγνύρισαν ἀμέσως. Κι' ὀπλοκλήθηκαν μ' ἔκφρασι ζωηροτάτου θαυμασμοῦ καί σεβασμοῦ στὸ πέρασμα τῆς.

Ἡ Χαίδω ἀναποδώσε τὸν γενικὸ χαριετισμὸ μετὰ μιά χαριτωμένη κίνησι τοῦ κεφαλοῦ τῆς κι' ἔτρεξε κατὸ πρὸς τὸν κόμητα.

—Ἀγαπημένε μου, ἦρθε μιά ἐπιστολὴ κατεπεινούσα γιὰ σενα! τοῦ εἶπε ψυθουριστῶ. Τὴν ἔφερε ἀπ' τὴ Γαλλία ὁ μαρμόρας Πηνελῶν, ὁ ἄλλοις λαστρῶμος τοῦ πλοίου «Φαραῶ»!

—Ὁ μαρμόρας Πηνελῶν; ψυθούρισε μετὰ κρυφῆ, ἐντονωτάτη συγκίνησι.

—Ναί!... Μοῦ εἶπε ὅτι ἐρχεται ἀπ' τὴ Μασσαλία, ὅπου τὸν ἀφησε—λέγει—νὰ ἐπαγρυμνῆ σὲ προσφιλοῦ σου ἀγαπῶ! —Ὁ, δύσκολα συγκρατοῦσε τῶρα τὴ συγκλονιστικὴ συγκίνησί του, ὁ Μοντεχρήστος!..

Ἡ καρδιά του κινδύνει νὰ σπῆσθ ἀπ' τοὺς σφοδροῦς παλμούς τῆς, καί τὰ χεῖλι τὸ ἀργυροκονιθῆσαν ἀθελιά του μοιρουβρίζοντας ἕνα δνομα ἀγαπημένο:

—Μερσεδές!.. Ἡ Μερσεδές!

Ναί, τὸ γλυκίτατο ὄνομα «Μερσεδές», ἔκλεινε μέσα του ὄλα τὰ περιπετειώδη καί συγκλονιστικὰ περασμένα τῆς ζωῆς του!.. Πάντα ἀνατριχιάζε συγκορμος ὁ Μοντεχρήστος, κάθε φορὰ ποῦ θυμῆταν τὸ οὐράνιο ὄνομα «Μερσεδές», τὸ ὄνομα δηλαδὴ Ἐκείνης, ποῦ ὄπρηξε ἡ πράτη του ἀγάπη κι' ἡ ἀφορμὴ τῶν κατοπιῶν ἡειῶν του!

Ἡ Χαίδω

(Σκίτσο τοῦ καλλιτέχνη κ. Δομ. Βαρβακίωτα)

(Ἀγολοθεῖ)